

માલતી-માધવ

૯૨૩૮

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥

શ્રી મનોરંજક નાટક સમાજ.

માલતી-માધવ.

નાટકનો સંક્ષિપ્ત સાર અને ગાયનો.

રચનાર,

કવિ ચિત્રકાર,

કુલચંદ ઝવેરચંદ શાહ, (નડીઆદ.)

પ્રકાશક,

પ્યારેલાલ વિહુલરાય મહેતા.

ખાડીઆ, અમદાવાદ.

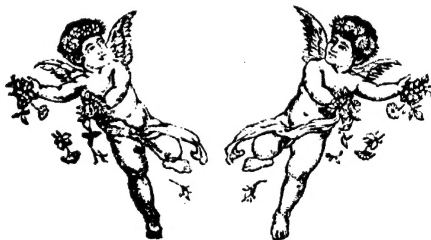
માર્ક ૧૯૭૭

ઈ. સ. ૧૯૨૧

આવૃત્તિ પહેલી પ્રત ૫૦૦૦

મૂલ્ય ત્રણ આના.

કામદા પ્રમાણે રજીસ્ટર્ડ કરાવી પ્રસ્તુત નાટકના સર્વ અધિકારો
 ‘શ્રી મનોરંજક નાટક સમાજ’ ના માર્લાકિ પોતાને
 સ્વાધીન રાખ્યા છે, માટે તેમની અનુમતિ વિના
 કોઈએ આ નાટક છપાવવું કેંવા લજવવું નહિ.

શ્રી ‘ગણેશ’ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં
 ઈશ્વરલાલ માણેકલાલ ત્રીવેદીએ છાપ્યાં
 ઠે. જુમામસીદ સામે-અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિદ વિભાગ]

અનુક્રમાંક C-23C વાર્ષિક

પુસ્તકનું નામ માનવ પ્રાણ

વિષય ૬ : ૨૪

॥ सत्यं परं धिमही ॥

मूकं करोति वाचालं पंगुं लंघयते गिरिम् ॥

यत्कृपा तमहं वंदे परमानंद माधवम् ॥

આપણું જગવિજ્યાત મહા પ્રકરણ કવિવર મવભૂતિ તથા
બ્રહ્મનિષ્ઠ મણિ એ ભાષાંતર કીધેલું તાદશ બધું;
અવતારી અવતાર અંક શૃંગાર પ્રેમ ઉરમાંહી ભરે;
ચિત્રકા તે નાટકરૂપે શિષ્ટ જનો શન્મુખ ધરે.

માલતી-માધવ નાટકનાં પાત્રો.

માધવ—દેવરાતનો પુત્ર, માલતીનો થનાર પતિ.

મકરંદ—માધવનો મિત્ર, અને મધ્યન્તિકાનો થનાર પતિ.

કલહંસક—માધવનો અનુચર.

માલતી—ભૂરિવસુની પુત્રી અને માધવની થનાર પત્ની.

કામંદકી—ઔધમતની વૃદ્ધ પરિવાજિકા.

લવંગિકા—માલતીની સખી.

મધ્યન્તિકા—માલતીની સખી મકરંદની પ્રિયા અને નંદનની બહેન.

અવલોકિતા— } કામંદકીની શિષ્યાઓ.
બુદ્ધરક્ષિતા— }

મંદારિકા—ઔદ્ધ મહમાની દાસી.

સૌદામિની—કામંદકીની શિષ્યા તથા માલતીને ઉગારનાર.

કપાલકુંડલા—અધોરધંટની શિષ્યા અને માલતીને હરી જનાર.

અધોરધંટ—કાપાલિક, માલતીને મારી નાંખવાનો પ્રયત્ન કરનાર.

ભૂરિવસુ—માલતિનો પિતા, પદ્મવતીના રાજનો મંત્રી.

ભદ્રા—એની સ્ત્રી, માલતીની માતા.

નંદન—પદ્મપુરના રાજનો નર્મસચીવ, મધ્યન્તિકાનો ભાઈ,
માલતિને પરણવાની ઇચ્છા રાખનાર.

રાજા—પદ્મપુરનો.

ગોદા, પ્રતિહાર વગેરે.

શ્રી મહેશાયનમઃ

માલતી-માધવ.

નાટકની પ્રવેશવાર દુકં હકીકત.

અંબળાચરણ વસ્તુસૂચન.

અંક ૧ લો.

પ્રવેશ ૧—પદ્મપુરના પ્રધાન ભૂરિવસુની પુત્રી માલતીનું લા-
ચણી ઉપર આરૂઢ થઈ પોતાની સહચરીઓ સાથે કામદેવના પૂજ્ય-
નાથે આગમન—યાયશાસ્ત્રના અભ્યાસ માટે પદ્મપુરના આશ્રમસ્થાનમાં
આવી રહેલા કુંડીનપુરના પ્રધાન દેવરાતના પુત્ર માધવનું નિત્ય
નિયમ પ્રમાણે મદનોદ્યાનમાં પુષ્પ વીણવા માટે આવવું થતાં બન્નેનો
અણુસમ જોઈ સખીઓ વ્યંગવિનોદ-નાયક નાયકાનું પ્રથમ દર્શન-
વિભોગ પાછળ રહેલી માલતીની સખી લવંગિકા સાથે પ્રેમની નિશાની
તરીકે ખોરસળીના પુષ્પની માળા માલતીને પહોંચાડવી.

પ્રવેશ ૨—આશ્રમસ્થાનમાં ભજનકીર્તન-માલતીના રૂપથી
ધેલા બનેલા રાગના નર્મસચીવ નંદનની ઘેલછા-આશ્રમની વૃદ્ધ પરિ-
વ્રાગિકા કામંદકીની માધવ તથા માલતીના પાણિગ્રહણની ચિંતા-
માલતીને પરણવાને માટે ફાંફાં મારતા વૃદ્ધ નંદનના દુષ્ટ વિચારો.

પ્રવેશ ૩—વિહારવટિકાના એકાંત ભાગમાં માલતીના વિરહથી દુઃખી થતા માધવને મકરંદનો મેળાપ—માલતીએ કાઢેલા માધવના ચિત્રનું માધવના અનુચર કલહંસકેદાર દર્શન—તેજ ચિત્રપાટીમાં માલતીનું ચિત્ર કાઢવાની મકરંદની સૂચના—કલહંસકને મંદારિકાનો નંદનનાં દુષ્ટ વિચારો સંબંધી વાર્તાવિનોદ.

પ્રવેશ ૪—પ્રધાનના ભુવનમાં માલતી તથા તેની સખીઓનો આનંદોત્સવ—માધવે મોકલાવેલી બકુલાવલિને વધાવી લેતાં તથા માધવના ચિત્ર સાથે પોતાનું ચિત્ર જોતાં પ્રેમધેલી ચએલી માલતીનો માનસિક વિહાર.

પ્રવેશ ૫—માલતીને પરણવા માટે તત્પર થઈ રહેલા વૃદ્ધ સચ્ચીવ નંદનનો જીવાન બનવાનો પ્રયત્ન માધવના અનુચર કલહંસજીની ચતુરાઈથી કપટીનું મ્હોં કાળું થવું નંદનવરને નિરખવા આવેલી નગરનારીઓનો સંસાર ચિતાર.

પ્રવેશ ૬—ચંડિકાના ભોગ માટે કુમારીકાની શોધમાં દરતાં કપાલીક, અધોરઘંટ તથા તેની શિષ્યા કપાલકુંડલાની માલતીને કપાડી લાવવાની યોજના—જનસમાજ પર પરોપકાર કરનારી સિધ્ધિવાળી સૌદામીનીનો દુષ્ટકર્મ કરી કેવળ સ્વાર્થને માટે સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરનાર કપાલકુંડલા સાથે સંવાદ.

પ્રવેશ ૭—શંકરના મંદિર પાસેના કુસુમાકરોવાનમાં પુષ્પ ગોળવા માટે આવેલી માલતીનો માધવને પુનઃ મેળાપ—વાદની જીમ થતાં ત્રાસથી નાશનાસ કરતી માલતીની સખીઓને ધીરજ આપતા મકરંદનું મદ્યન્તિકાને બચાવવું—આ તકનો લાભ લઈ અધોરઘંટનું એકદમ આવી માલતીને ઉપાડી આકાશ માર્ગે ચાલ્યા જવું.

ટૂંકો.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧—માલતીના વિરહથી વ્યાકુળ થયેલા માધવનું રમશાનમાં ભુતપ્રેતાદિને પ્રસન્ન કરવા માટે ભટકવું—ચંડિકાના ભોગ માટે અધોરધંટે ઉઘાનમાંથી ઉપાડી આવેલી માલતીનો રૂઢાલાપ સાંભળી માધવનું તે તરફ જવું.

પ્રવેશ ૨—ચામુંડાના મંદિરમાં માલતીનો ભોગ આપવાની તૈયારી—માધવનું એકાએક આવી પહોંચવું—અધોરધંટેને મારી માલતીનું રક્ષણ કરવું—સ્ત્રીહત્યાના ભયથી કપાલકુંડલાને શ્વિતદાન-મૃત્યુના મુખમાંથી બચેલી માલતી તથા પ્રિયાના વિરહથી વ્યાકુળ બનેલા માધવના હૃદયની વિચિત્ર દશા !

પ્રવેશ ૩—માલતીની માતા ભદ્રાની ભુરિવસુને પુત્રીના હિત માટે પ્રાર્થના કાપાલિકના હાથમાંથી માધવે છોડાવેલી માલતીને લઈ કામંદરીનું આવવું—વૃદ્ધ નંદનની સાથે પોતાનું પાણિગ્રહણ થવાના સમાચાર સાંભળી માલતીનું આક્રંદ.

પ્રવેશ ૪—માલતીનું નંદનની સાથે પાણિગ્રહણ થતાં પહેલાં માધવનો મેળાપ કરાવી નંદનની યોજનાને નિષ્ફળ કરવાનો કામંદરીનો સંકેત—કલહસંક અને મંદારિકાની દૃઢતા.

પ્રવેશ ૫—નગરદેવીના મંદિરમાં સંકેત પ્રમાણે ગુપ્ત રીતે સંતાયેલા માધવ-મકરંદનું આગમન—માધવને પરણવાની દૃઢ પ્રતિજ્ઞા વાળી માલતીનું મરવા તૈયાર થવું—માલતીના હૃદયનો શુદ્ધ પ્રેમ જાણી માધવનું પ્રકટ થવું—બંનેનાં ગાંધર્વ લગ્ન—માલતીને બદલે મકરંદે સ્ત્રીનાં લુગડાં પહેરી નંદનની સાથે પરણવા જવું.

પ્રવેશ ૬—નંદનની ધરમાં આલતીરૂપે મકરંદ નવી વહુના રિસાસણું—રિસાયણાં લાભીને મનાવવા મદ્યનિતકાનું આવવું—માલતીને જદલે મકરંદને જોતાં પ્રેમવશ થઈ ત્યાંથી ચાલી નીકળવું.

અવેશ ૭—મંદોદરિકા લથા કલહસંક્રા સમ સંબંધીના કોલકરાર—મકરંદ તથા મદ્યનિતકાને મેળાપ થતાં કરારનો અંત—મદ્યનિતકાનું હરણ કરી તાશી જતાર મકરંદને પકડવા માટે સિપાઇઓનું તુટી પડવું—મદ્યનિતકાને કલહસંક સાથે આશ્રમમાં મોકલી મેળે સુદમાં જંપલાવવું.

પ્રવેશ ૮—માધવના નિવાસસ્થાનમાં માલતી પતિપત્ની તથા સખીઓની માર્મિક ગોષ્ઠી—મકરંદના યુદ્ધમાં અઢચાના સમાચાર કલહસંક્રારા સંભળી માધવનું મકરંદની વહારે જવું—ગુરૂ અધોરધંટના વધનું પૈર સેવા માટે પાછળ પડેલી કપાલકુંડલાનું એકાએક આવી આલતીને આકાશમાર્ગે ઉપાડી જવું નિરપરાધી જીવેનું રક્ષણ કરવાવાળા સિદ્ધેશ્વરી સૌદામીનીનું એકદમ પ્રગટ થઈ માલતીને નીચે ઉતારવું તથા કપાલકુંડલાને ઉપર અંતરિક્ષમાં જમણ કરાવવું.

ટુલો.

અંક ૩ જો.

પ્રવેશ ૧—માધવ તથા મકરંદને યુદ્ધમાંથી પાછા ફરવાનો રાહ જોતા કલહસંકને માલતીને શોધવા નીકળેલી સખીઓનો મેળાપ—માધવ-મકરંદનું આગમન થતાં માલતીના ખેદજનક સમાચાર માંલણી બંનેનું પર્વત ઉપર જવું.

પ્રવેશ ૨— શ્રી પર્વતની તળેટીમાં વનદેવી તથા લાઝ્યદેવીની શક્તિનો માધવ ઉપર પ્રયોગ-માલતીને શોધવા જતાં માધવનું પાપાણ્ડમય બની જવું—મીઞ્વની વીપરીત દશા જોઈ મકરંદનું પર્વત ઉપરથી નીચે નદીમાં પડી આત્મઘાત કરવા તૈયાર થવું—નદીના જળમાંથી સૌદામીનીનું પ્રાગટ્ય-મકરંદનો અલૌકીક રીતે અચાવ.

પ્રવેશ ૩—રાજના દિવાનખાનામાં નારીપાસ થયેલા નંદનનાં રાદણાં-લગ્નમાં વિદ્ધ આવવાથી ચિંતાગ્રસ્ત થયેલા માલતીના ભૂરિવસુનું સાત્ત્વન—સૌદામિનીદ્વારા ભૂરિવસુ તથા દેવરાતે પૂર્વે કરેલી પ્રીતીજ્ઞાનું સ્મરણ—માલતી—માધવનાં લગ્ન માટે ભૂરિવસુ તથા રાજનો અનુમતિપત્ર.

પ્રવેશ ૪—આશ્રમસ્થાનમાં મકરંદ તથા માધવની ચિંતા કરતાં મધ્યંતિકા તથા માલતીની સખીઓ વગેરેનો પ્રાણુત્યાગ કરવાનો નિશ્ચય થતાં મકરંદનું આવી પહોંચવું—માધવના પાપાણ્ડમય બની ગયાના સમાચાર નિવેદન થતાં કામંદકીની સલાહથી સર્વનું શ્રીર્પવત તરફ પ્રયાણ.

પ્રવેશ ૫—શ્રીપર્વતની ગુફા આગળ પાપાણ્ડમય થઈ ગયેલા માધવ પાસે સ્વજનમંડળનું આગમન—માધવની સાથે મકરંદનું

પણ પાપાણુમય બની જવું—મદ્યન્તિકાનો વિલાપ—પ્રેમને
 માટે પ્રાણની આહુતી આપવાના નિશ્ચયથી સર્વનું શીખરપર
 ચઢવું—સૌદામિનીની સિદ્ધના ચમત્કારવડે કરીને માલતીનો
 મેલાપ તથા માધવ મકરંદનું મુળસ્વરૂપને પામવું—દંપતીઓનો
 હસ્તમેળાપ આનંદોત્સવ—પૂર્ણાહુતિ,

॥ ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ॥

સમાપ્ત.

શ્રી ગણેશાય નમઃ

માલતી-માધવ

નાટકનાં ગાયનો.

મંગળાચરણ.

(૧)

સુત્રધાર—બાળાઓ—શ્રી હરિ શ્રી ધ્રિજબિહારિ
મંગળ લલિત લીલા વિસ્તારી— શ્રી.
નંદન નંદ ઓનંદ કંદ
કેશવ માધવ મુકંદ મોરારી— શ્રી.
પૂરણ પરિબ્રહ્મ રૂપ—
અચળ અખંડાનંદ સ્વરૂપ— શ્રી.
ચરિત્ર પવિત્ર અતિ અનૂપ
શ્રીધર ભુધર ગોવિંદ ગિરધારી— શ્રી.

(૨)

બાળાઓ—પ્રેમના જુદા જુદા છે પ્રકાર
પ્રેમમાં વસી રહી પ્રભુતા સાર— પ્રેમના.
એક પ્રેમ સાચો શ્રી હરિ પ્રતિનો છે
માત તાત બ્રાત મિત્ર સતી પતિનો છે

સાચા કહેવાય એજ પ્રેમ

ધરમ શુભ નેમ

જેથી તરી જવાય આ સંસાર—પ્રેમનાં

(૩)

સખીઓ—ગજગામિની (૨)

ગજે ચઢીને આવે

ગજગામિની ગજે ચીઢી આવે

મંદ સુહાસિની શાણી સ્વાભાવે

ભલા ભલા ભૂપોનાં ભાન ભુલાવે (૩) રે
ગજે ચઢીને

યૌવનમદે ભરી મદ ઘેલી

પૂજન કરવાને અલખેલી

મેળવવા ઉત્તમ વર—જે મન ભાવે (૩) રે
ગજે ચઢીને

(૪)

સખીઓ—ચાલ ચાલ ઓ અલખેલી

વળી વળી પાછું જુવે શું પ્રેમઘેલી

તારા ઉરમાં આનંદની હેલી

સાહેલી તારા ઉરમાં આનંદની હેલી

મળ્યાં હવે લેગાં ચંપો ને ચંપેલી—ચાલ

માલતિ—મારા પગના ઝાંઝરની ખીલી

વારે વારે પડતી ઢીલી

સખીઓ—ખીલી જેવી ઢીલી એવી તુંએ છે હડીલી
હવે ચાલ

માલતી—આવીએ છીએ— ચાલ૦

(૫)

માધવ—દ્યો સુંદરી સુમનની માળા
જઈ કહેજો પ્રણામ હમારા

લવંગિકા—માળા નહિ પણ વરમાળા
સુંદર વર ઓ શરમાળા

માધવ—મુખદર્શનથી મન ચોરી (૨)
ચીત હરી ગઈ બાલ ચકોરી

લવંગિકા—તમે કિશોર એ નવલ કીશોરી
મટકે મોઢ્યા મટકાળા—દ્યો. સુંદરી૦

(૬)

સાધુડીઓ—પ્રભુને લાજે તે જન શાણુરે
ખીજા જન જાણ્યા જગમાં કહેવાતા જડ પહાણુ
પિંડ મંહી જેવું તેવું પ્રહ્લાડે ભાળેરે
ધર્મ પોતાનો સદા સમજીને પાળેરે
જે ટાળે માયાના તાણાવાણુરે— ખીજા૦

(૭)

સર્વે—છે નશીબતણી ગતિ ન્યારી
મનુષ્ય ત્યાં શું કરશે શું કરશે.

કરમે લખીયું તે નહિ ટળશે

જે જેનું તે તેને મળશે—છે નસીબ૦

કામંદકિ—પ્રીતિ વિના તન લગ્ન તે બાણો અગન સમાન

ભીતિ વિના મન લગન તે કરે સદા કલ્યાન

સર્વે—માધવ ને રતિ આલતી મળશે

સરિતા જઈ સાગરમાં ભળશે— છે નસીબ૦

(૮)

કલહંસક

તથા મંદારિકા

કરો કોડ ઉપાય (૨)

પણુ જાતિ સ્વભાવ ન જાય

કપુર અને કસ્તુરી કેરા ઢગલા માંહી દટાય

તો પણુ દુર્ગંધી દુર્ગંધીની ગંધ સુગંધ ન

થાય—થાય—કરો૦

કાગં પડ્યો સોનાને પીંજર

વિધવિધ મેવા ખાય

તો પણુ જાતિસ્વભાવ મૂરખ નર્ક જોઈ

લલચાય ચ્હાય—કરો૦

(૯)

સખીઓ—રૂઢી શેરલા અપાર (૨)

બેની બુઓ શી ઝતુરાજની

વસંતલીલા વિહારી વ્રજરાજની— રૂડી૦

રસધેલી રતિ રાધિકા રસભોગી રસરાજ

પ્રેમે રતિરસ રેલતાં મદનરાજ મહારાજ

જોતી જોતી ઉભી વૃજકુંજરે
 વાટ સુંદિર શ્યામની
 રોતી રોતી રસીકા અલિ ગુંજરે
 કામણગારી કામિની
 નયન થાક્યાં નિહાળી પંથ દૂર-દૂર
 તોય નાવ્યા મહારાજ (૨)— ખેની૦
 માધવને મળવા તણી રહી ન આશા ઉર
 એવે વાગી સૂરભરી મનહર મુરલી મધુર-રૂડી૦

(૧૦)

સખીઓ—કહે સખી અખોલ રહી શા સાડ (૨)
 મુખ મનોભાવ જણાવે તારું— કહે૦
 ચુક નથી જરી અતુરતાણી પણ
 અતુર-એ ચુક તારી (૨)
 કામ કમાન ચઢાવી
 કામણ કીધું કામણગારી
 મન ધ્યાન ધરે તું શાનું
 નહીં રહે હવે રાખ્યું છાનું

માલતી—વાડ વાડ

સખીઓ—વાડ વાડ કહી વાત ઉડાવે
 નથી અજાણ્યું અમારું— કહે૦

(૧૧)

સાખીઓ—રંગીલી રંગ રેલે રંગીલાની સંગે
 રસીલી ખેલ ખેલે ખેલાવે ઉમંગે—રંગીલી૦
 છુટી છુટી નીવીતણી ગાંઠ જે બાંધેલી
 જે વછુટી હાથતણી જોડ થઈ ઢીલી
 મચાવ્યો—મહાજંગ શો અનંગે—(૩) રંગીલી૦
 રક્ત પ્રવાહસમ હોઠ કેવા હાલે
 ચુંબન આલિંગને રોમાંચ થયાં ગાલે
 નેત્ર અર્ધાં મીચેલાં
 મુગ્ધ ભાવે ભરેલાં
 ભીની સ્વેદે જણાય સર્વ અંગે
 એ ભીની ભીની સ્વેદે જણાય સર્વ અંગે—રંગીલી.

(૧૨)

મંદારિકા—જુઓ આ વર સુંદર કેવોરે
 જાણે વનના વાનર જેવોરે
 રૂપ વરનું છે કેવું રૂપાળુરે
 હાથ ડાળા ને મોહું ડાળુરે
 કલહનક—માથે ધોળા છે કેશ લગાડીને મેશ
 આ વેશ ભજવ્યો કેવોરે
 નંદન— નવી વહુને તે જોયા જેવોરે,

(૧૩)

નવી— નાનકડી નાનકડી નાર

હું બહુ નાનકડી—બહુ નાનકડી—બહુ નાનકડી

મારા લાલાની છું લાડકડી (૨) હું લાડકડી (૩)

આંખ તણે મટકે પટકું છું લાલને

મંદારિકા—નાની શું સમજે બહાલાના બહાલને

નવી—હું તો બધુએ સમજી છું

મંદારિકા—બાણી લોળો ભરથાર તું—બહુ માથે ચઢી (૩)
નાનકડી૦

(૧૪)

સૌદામિની—સિદ્ધિનું સાધન ધન સઘળું બાણી પરઉપકાર

પાપે પેટ ભરે તે જીવના જીવતરને ધીક્કાર

કપાલકુંડલા—સિદ્ધિનું સાધન ધન સઘળું નિજ સ્વારથ મોબર

જે સ્વારથ નવ સાધે તેના જીવતરને ધીક્કાર.

સૌદામિની—ચંદ્ર, સુરજ, નભમંડળ તારા, પવન પહાડ
વળી સમુદર ખારા

વૃક્ષો પણ કું આપી જન પર કરતાં પરઉપકાર—પાપે૦

કપાલકુંડલા—સૌ સ્વારથ પોતાનો સાધે, એમાં પાપ જરા
નવ વાધે

પ્રપંચવિણુ માનવ કેરા, નવ પડે ક્યાંઈ પોખાર—

જે સ્વારથ૦

સૌદામિની—વરસી મેઘ કરે જળધારા, ધરતી ધાન પકાવે સાર

પુન્યવાન જન પ્રાણુ જતાં પણ કરતાં પરઉપકાર—પાપે૦

(૧૫)

સખીઓ—સખી સૌ આલો રે

કુલડાંથી ભરીએ કુલ છાળ
મધુર મધુર શો મોગરો મહેકે
માલતી વાસ સુવાસ શી ફેંકે
વાસ પરસ્પર જહેકે—

સખી૦

કલિ ઉપર અલિ જો લમે લેવા પુષ્પપરાગ
પણ પવને પરવશ કલિ અલિ ન પામે લાગ
કુલે રૂડી કુલ છાળ ભરીશું
માળ બનાવીશું કંઠે ધરીશું
કુલનાં મૂલ કરીશું—

સખી૦

(૧૬)

સખીઓ—હારે ખીલી ખીલી રૂડી કુલવાડી
કુલે ભરપુર છે (૩)

માલતી—મન માંડે મોહનને મગવા આતુર છે

સખીઓ—કુમારી તારે કેવું અજબ પ્રેમનુર છે— હારે૦

મકરંદ—ચીત હરનારી ચતુરા ચતુર છે

માધવ—મધુરીની વાણી અહો કેવી મધુર છે

સખીઓ— હારે૦

(૧૭)

માલતી—કહો મારા નયન સંલુણા શ્યામ
 તમને શું કહીને બોલાવું (૨)
 અનુપમ છે ઉપમા શી આપું
 દેવ હૃદયમંદિરમાં સ્થાપું
 અંતરના આરામ—

તમને૦

[૧૮]

માધવ—બતાવો કોઈ પ્રેમતણી પ્રતિમા
 મનોહારી રમણી રસીલી રમા—
 પ્રેમે ભીની જે પ્રીતિ ઉરપુરી
 મુગ્ધાક્ષિ કેરી વાણી મધુરી
 પ્રાણેશ્વરી પ્રિયતમા....
 કરી પરીમોતન કેરી માળા
 કંઠે ધરી વહાલી બકુલ માળા
 પ્રાણેશ્વરી પ્રિયતમા—

બતાવો૦

બતાવો૦

બતાવો૦

[૧૯]

માલતી—હવે ક્યાં જાઉં જીવણ મારા

માધવ—વાહ બોલ મધુરા શા તારા

માલતી—ચિત્ત રહે ભમતું (૨)

જવું નથી ગમતું (૨)

રહી સેવીશ ચરણ સદા પ્યારા—

માધવ—ઝાલ મુખ કાપાલિંગ હાથે

મરતાં આજ ઉગારી

માલતી—જીવતિના જીવન મનમોહન (૨)

મુજને કરો તમારી

તમે છોજી નયન તણા તારા—

હવેં

[૨૦]

ભદ્રા—દીકરી પણ દુઃખનું ઉંડું મૂળરે

દુનિયામાં દીકું—

દીકરીં

સાલે માખાપને,—એ શુભરે (૩)

દુનિઆમાંં

પુત્ર તણી માતા બહુ સુભાગ્યવતી ગણાય

તમ જનેતા પુત્રીની આંતે દુરભાગી જણાય

લોકો ઉચરે છે—એ શું બુલ (૩) રે—

હું

હજો ભલે માખાપને કુંવર કુંવારા અનેક

પણ કોઈને ત્યાં નવ હશે કુંવરી કુંવારી એક

બેટા બેટીનું—જીવું મુલ (૩) રે—

દુનિઆમાંં

[૨૧]

ભદ્રા—આવું દુહિતાનું આહુત કેમ થાય

દોહી ગાય દૂધ જ્વાનને શું પવાય—

આવુંં

પાણી પોષીને ઉછેરી લાડકોડથી

થાશે દુઃખી બહુ દીકરી કળેડથી

સુરિવસુ—માટે શું બોલ મારો જાય (૨)

ભદ્રા—દીવો લઈ શું કુવામાં પડાય (૨)

કાગડાની કોટે માણેક ના બંધાય—

આવુંં

૨૧

(૨૨)

માલતી—સૌને સૌ સૌની પડી

કૌણ પીડ પરાઈ જાણે

સશું વહાલું સ્વારથનું સર્વે

પોત પોતાનું તાણે—

દીકરીની ગણના કુટ્યા ઘટની ઠીકરી પ્રમાણે

દીકરા ઘરનું રાજ્ય કરે ભલે દીકરી જાય મશાણે—સૌને.

(૨૩)

માલતી—સખી હવે શું થાશે શું થાશે

જીવું હું તો નાથ માધવની આશે—સખી.

તજ મર્યાદ પિતા માતાની ઉત્તર કેમ અપાશે

વાતો સઘળી મુજ અંતરની અંતરમાંહી સમાશે.

લવંગિકા—ભાગ્યવતી તુજ ભાગ્યમહિ જે લખ્યું હશે તે થાશે.

માલતી—પરવશ દીકરી ગાય ગરીબડી ભાગ્ય દોરે ત્યાં જાશે—સ.

(૨૪)

માધવ—વિધિને વશ આખું જગત આ જણાય (૨)

ખાખ્યું ખળે ન કોથી થવાનું તે થાય—વિધિ.

પૂર્વ સંખંધે પલક એકનો પંખી મેળો ભરાય

ભાગ્યખળે મહ લેગાં સર્વે ઉડીઉડી આવે જાય—વિધિ

(૨૫)

મંદારિકા—સાચા ક્યાંઈ ન પાછા પડશે

જુઠા જન-જખ મારશે (૩) સાચાં

જુઠાણું જુઠાને નડશે

અંતે જુઠા હારશે— જખં

કલહુંસક—વિપરીત ચાલ જગતમાં ચાલે

પાપી અધર્મી સુખમાં મહાલે

મંદારિકા—ધર્મીને પહેલું દુઃખ સાલે

પણ પુઠળ—એ તારશે (૩)

સોનાને સઘળા કોઈ તાવે

કરી કસોટી ખુબ તપાવે

દુર્જન વિષુ કીંમત સજજનની જગમાં કોણ

વધારશે—જખં

(૨૬)

માધવ—મરણ પણ મેંધુ થયું મેંધું મારે આજ

હું પારે આવી માંશું મા રાખો મારી લાજ—મં

લવંગિકા—હાહી દુઃખથી શીદ કંટાળે વ્યર્થ વિચારકરી જીવખાળે

એ શાશ્વી થવાનું તે થાય મોત વિના ન મરાય

માલતી—શે જીવાય ! શે જીવાય ! શે જીવાય—મરણં

લવંગિકા—તન મન કે ધનના હુઃખે કંઈ જણ મરવા રહ્યાય
માગ્યા મોત મળે નહીં મોત વિના ન મરાય—
હું પારે૦

(૨૭)

નંદન—અરે ગોરી ઘુંઘટપટ ખોલો (૨)
જરા મુખડું હસાવી કાંઈ ખોલો— અરે૦
મકરંદ—લે....લે....લે
નંદન—નવી તારો માર પણ લાગે મધુરો
મકરંદ—પાસે આવ પાપી હું કરું તને પુરો
લે....લે....લે

(૨૮)

મહયંતિકા—હવે એ થઈ મારી લોભઈ લાડવાઈ
લોભઈ લાડવાઈ
થાય મારો ભાઈ એના બાપનો જમાઈ
લવંગિકા—જેયા જેયા તારા ભાઈ
કાઠી મળની ભવાઈ
મહયંતિકા—બની નંજુદી હું નાની કરું એથી સવાઈ
ભાભી ? એ ભાભી ? ભાભી ?—હવે૦

(૨૯)

મહયંતિકા—ભાભી મારા હાથાં ડમરાં
શા માટે રીસાઓ—તમે શા માટે રીસાઓ
મકરંદ—ઓ નાની નંજુદી આવો,

મહયંતિકા—આ કોણ ?

મકરંદ—તારો પ્રાણ.

હવે શા માટે શરમાઓ (૨)—ઓ નાનીં

(૩૦)

મંદારિકા—હાહ્યા હાહ્યા દુનિયાના હાહ્યા લોક
દોઢહાહ્યા પાણી પીને ઘર પુછે

કલ્પહંસક—પાણી પીને ઘર પુછે

વળી હાથ દે છે મુંછે—

હાહ્યાં

હેતે પોતે નવ રીઝે

હિતનું કહેતામાં ખીઝે

[૩૧]

મંદારિકા—હાંહારે મને ઠગી ઠગી મને ઠગી

ઠગારે મને ઠગી જાણીને લોળી નાર

કલ્પહંસક—ખોટા ખોલી શાને ખુવે છે ભાર

મંદારિકા—આ છે ખોટો કરાર

કલ્પહંસક—ખોટો ખોટો ?

મંદારિકા—હા ખોટો.....મને ઠગી

મકરંદ—અંતર પ્રેમ વિના બધા નિષ્કુળ કોલકરાર

એ વીણ કો દંપતી તણે નવ સુધરે સંસાર—

આ છે ખોટો કરાર.

[૩૨]

સવંગિકા—સજની સાચું સુખ ક્યાં છે સંસારમાં !

માલતી—સુખ પ્રેમદાનું મિત્રમના પ્યારમાં

સવંગિકા—ખાવા પકવાન ફડા વસવા આવાસ ને
 હાલાના હાલ વિના હાલી ઉદાસ ને
 ગાળે ક્ષિરેન એ વિચારમાં

માલતી—સુખ પ્રેમદાનું મિત્રમના પ્યારમાં— સજની૦

સવંગિકા—ભાગ્યવતિ બહુ ભોગવે મનમાન્યા સુખભોગ

માલતી—નૃપિત તેથી ના વળે વિષુ સુખકર સંયોગ—સજની૦

[૩૩]

સવંગિકા—સખી—અલી કોયલડી ટહુકા કરજે (૨)

ટહુકી માધવનું મન ફરજે (૨)

છાની છાતી વાતો કરજે

ગુણિયલના ગુણ ગાળે ખરજે

રીત કુલવતિની આથરજે

મનમાં બહુ મગન થઈ ફરજે

[૩૪]

માધવ—બોલો બોલો બોલો મીઠી કંઈ

બોલ મીઠા મીઠા આજ સુણાવો

બોલ મીઠા મીઠા આજ સુણાવો

શાણી હવે શીદને તસ્સાવો—

બોલો૦

લઈએ અનુપમ સુખનો દહાવો

અંતર પ્રેમની જ્યોતી જગાવો—

બોલો૦

છેક નમેરાં આમ શું થાઓ

પ્રેમ સુધારસ પીઓ ને પાઓ—

માલતી

[૩૫]

માલતી—સખી કેમ જાવા દઉં

કેમ જાવા દઉં કુલમાળા એ કુલમાળા

વાલમ બહુ લાગે ંહાલા (૨)

માધવ—વાહ બોલ કેવા કાલા

લવંગિકા—ત્યારે આ શું ઢાંગ ઠાલા

માલતી—નવ થાવા દઉં દુર થાવા દઉં કુલમાળા

એ કુલમાળા—વાલમ બહુ લાગે ંહાલા (૨)

(૩૬)

માલતી—માળા જપું છું તમ નામની રંગીલા છેલા

દાસી તમારી બે બદામની આવો અલબેલા

મોહનજી છે મદધેલા

પુણુ હું તમને પહેલા

સેવા કરું હું સુંદિર સ્યામની રંગીલા છેલા—માળા

[૩૭]

માધવ—ભાગ્યની અકળ કળા ન કળાય

દશાના રંગ નવા બદલાય—

ભાગ્ય

ભાગ્યહીનને ભોજન મળતાં

વમન કરાવે ગળતાં ગળતાં

અભાગીઆને અમૃત પાતાં

વિષ તુલ્ય થઈ જાય—

દશાના

[૩૮]

વનદેવીઓ—કરે શીઘ્ર વ્યર્થ અરે પોંકાર

અમારી સત્તા અપરંપાર

કેા જીવ આશ્રય કરી અમારો

નહીં ભુખે મરનાર

ફળ ફલ પાન વડે પોષીને (૨)

જીવાડીએ જીવસાર—

અમારી.

ભાગ્યદેવી—મુજ કૃપાવીણુ ભુખ્યા જીવને

નહીં ભોજન મળનાર

આધેલાં અન્ન જળ ઓઢાવી (૨)

કઢાવું પાછાં બહાર

શ્રેષ્ઠ સૌથી મારો અધીકાર

વનદેવીઓ—નવીન વસ્તુ નીપજવી કરીએ

નિત નિત પરઉપકાર

ધનસંપત્ત મેળવતા જન સૌ (૨)

કરી વણજ વ્યાપાર—

અમારી.

ભાગ્યદેવી—મારી ચારી વિણુ વ્યાપારીના

વ્યર્થ વણજ વ્યાપાર—

નિર્ધનને ધનવાન બનાવું (૨)

ઘેર બેઠાં નિરાધાર—

શ્રેષ્ઠ.

[૩૬]

માધવ-વિયોગનું દુઃખ મહા વિધિ ક્યાંથી બાણે
 દુષ્ટ એ વિધિને જગત વ્યર્થ છે વખાણે -વિ.
 કીધા પ્રયત્ન કોટી કામ એક ના આંવ્યો
 આ શો તમાશો અંજળ ગજળ તેં બતાવ્યો
 પોતે ઉમંગે સુખ પ્રીયાની સંગ માણે-વિ.

[૪૦]

સૌહાર્મિની-અમે તમે બુદ્ધાં થતાં નથી
 સૌ જણ્યાં માયા જનેતાનાં (૨)
 કોણ પોતાનું કોણ પરાયું
 સૌ બાળક એક પિતાનાં અમે.
 સૌમાં આત્મારામ વસે છે
 એ વિષુ ઠામ ન એક દિસે છે
 મારું તારું એ લેદ નકામો
 સૌ જણ્યા માયા જનેતાના
 સૌ બાળક એક પિતાનાં અમે.
 વિશ્વ કુટુંબ પરિવાર અમારે
 વિશ્વ જીવન આધાર અમારે
 અમે જગતનાં જગત અમારું
 સૌ જણ્યા માયા જનેતાનાં
 સૌ બાળક એક પિતાનાં અમે.

[૪૧]

મહાપત્નિકા-હું નિરભાગી છું નિરભાગી
 બહુ ભાગ્ય કઠિન છે મારું

મન નહીં સંસાર નહીં ત્યાગી
હું તો નાથનું નામ ઉચાડું

સર્વે—નાથ નિરંજન રૂપ કહાવે
સતી ભક્તિ પતિની કરે ભાવે
વિષત તાપથી પ્રતાપ પ્રગટશે
શાણી થશે શુભ તહાડું

મદ્યન્તિકા—હું તો નાથનું નામ ઉચાડું. હું નિરભાગી
(૪૨)

સર્વે—કોને ખબર છે કાલની
કહો ભાઈ કોને ખબર છે કાલની
કરો વાતો આકાશને પાતાલની

ચંચળ છે સુખદુઃખ સંસારે પલકપલકમાં ચળતાં
મોલે પડીયાં નેવતણાં જળ દ્વળ બેઠને ઢળતાં
તોએ કરતાં રતીમાં ભુલ વાલની કહો
(૪૩)

સર્વે—પ્રેમ એજ પ્રેમીનું કારણ
પ્રેમ રસાયણ પ્રેમીનું
પ્રેમ એજ પ્રેમીનું તારણ
વ્યર્થ જીવન છે બેઠેમીનું
ઉત્તમ પ્રેમ જગત્ ઉદ્ધારણ
મલિન વાસનાનું છે મારણ
પાપ ઓઘનું પ્રેમ નિવારણ
સરે કાર્ય શુભ નેમીનું—

પ્રેમ.

(૪૪)

સર્વે— પ્રેમીને વિયોગે શું સુખ રૂપ છે
 પ્રાણની આહુતી એ પ્રેમનું સ્વરૂપ છે
 મદ્યતિકા—માતંગે પ્રેમ માટે કીચડમાં કળે છે
 પંતંગે પ્રાણ આપી દિપકમાં બળે છે

સર્વે— પ્રેમતણાં લિન્ન લિન્ન રૂપ અનુપ છે—પ્રાણની.
 કામદિકા—ડુબકી મરી જળ મહીં પહોંચે જઈ પાતાલ
 પ્રેમ મોતિ એમ સાંપડે માથા સાટે માલ
 મદ્યતિકા—જે પ્રેમીજનનાં ઉર પ્રેમે ભરપુર છે
 નામ અમર તેના મુલક (માં) મશહુર છે

સર્વે— પ્રેમ તણાં લિન્ન લિન્ન રૂપ અનુપ છે—પ્રાણની.

(૪૫)

સર્વે— આનંદ મંગલ વર્ત્યો આજે
 સત્ય પ્રેમનો સાર લહોં
 દંપતિમિત્રનો થયો સમાગમ
 વિધિતણો શ્રમ સફળ થયો
 કલેશ કુસુંપ જળે ટળી સૌના
 જન સમાજમાં સંપ હજી
 માગ્યા મેહ વરસજી સઘળે
 સૌ જીવનું કલ્યાણ થજી.

આનંદ.

॥ ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ॥

ફ્રેન્સી કાપડના વેપારી, શાહ જમનાદાસ તારાચંદ.

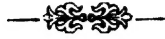
અમારે ત્યાં રીબક્રાટ, કાશ્મીર, વેનીસીઅન, સીંગાઈપ્યાન્, ચાઈનાસીલ્ક, સાટીન, ટક, ટવીલ તથા ખમીસો માટે ગ્વતબતની તરેહવાર છીટો, સારા ઝીણા વિલાયતી તથા અંગાળી પાટલાના ધો-તીબેટા તેમજ બાનુઓ માટે સાડીઓ, મર્સેરાઈઝ મલમલનાં પોત તથા પોલકાં માટે ફ્રેન્સી કાપડ વેચાય છે.

કુટક તથા જથ્થાબંધ વેપારી.

ટે. ૪૭૩૫, કુવારા સામે,

અમદાવાદ.

જાહેર ખબર.

અમારી કંપનીનાં નીચલાં નાટકોનાં ગાયનોની ચોપડીઓ જ્યાં અમારો મુકામ હશે ત્યાંથી નીચલી કીંમતે રોકડેથી અથવા વેચ્યુપેબલ પાર્સલથી મંગાવ્યાથી મળશે.

ચોપડીનું નામ.	કીંમત.
માયા મોહિની	૦—૩—૦
સાગર-સરીતા	૦—૩—૦
મુદ્રાપ્રતાપ....	૦—૩—૦
પિતૃભક્ત પ્રભાકર	૦—૩—૦
અનંગપદ્મા....	૦—૩—૦
સ્નેહ-સુધા....	૦—૩—૦
અમરકુમાર....	૦—૩—૦
શુકદેવજી....	૦—૩—૦

